

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina: 31. Papeška pisma o imenovanju novega nadpastirja Lavantinskega. — 32. Pozdravni pastirski list.

31.

Papeška pisma o imenovanju novega nadpastirja Lavantinskega.

I.

Pius Episcopus, Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri ANDREAE KARLIN, hactenus Episcopo titulari Themiscyraeo, in Episcopum Lavantinum Electo, salutem et Apostolicam benedictionem. Commissum humilitati Nostrae ab aeterno Pastorum Principe officium regendi, pascendi et gubernandi universalem Ecclesiam, onus Nobis imponit diligentissime curandi, ut Ecclesiis omnibus tales constituentur Praesules, qui gregem dominicum salubriter pascere et sciant et valeant. Cum itaque Cathedralis Ecclesia Lavantina, Metropolitanae Ecclesiae Salisburgensi suffraganea, cuius postremus Episcopus exstitit b. m. Michael Napotnik, per ipsius obitum in praesens pastore sit destituta: Nos, Intendentes tam eidem Lavantinae Ecclesiae, quam eius gregi dominico salubriter providere, Te, hactenus Episcopum titularem Themiscyraeum Apostolicae potestatis plenitudine a vinculo absolventes, quo Ecclesiae titulari Themiscyraeae teneris, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, ad dictam vacantem Cathedralem Ecclesiam Lavantinam Apostolica auctoritate transferimus eique in Episcopum praeficimus et pastorem, nec non curam, regimen et administrationem ipsius Ecclesiae Lavantinae Tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committimus, cum omnibus iuribus, privilegiis, oneribus et obligationibus pastoralis huic officio inhaerentibus. Volumus autem ut antequam in regimine et administratione praefatae Ecclesiae Lavantinae Te quomodocumque immisceas, in manibus cuiuscumque, quem malueris, catholici Antistitis, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentis, fidei catholicae professionem emitte et consueta iuramenta praestare iuxta formulas praesentibus adnexas et illas, vel earum exemplaria, tui dictique Antistitis subscriptione ac sigillo munita, ad Cancellariam Apostolicam infra sex menses transmittere omnino tenearis. Ad hoc Antistiti a te electo professionem et iuramenta praefata Nostro et Romanae Ecclesiae nomine recipiendi munus ac mandatum ex nunc committimus. Firmam autem spem fiduciamque concipimus fore ut, dextera Domini Tibi assistente propitia, memorata Ecclesia Lavantina per tuam pastorem industriam et studium fructuosum regatur utiliter ac prospera in spiritualibus et temporalibus suscipiat incrementa. Datum Romae apud S. Petrum anno Domini Millesimo nongentesimo vigesimo tertio, die sexta mensis Iunii, Pontificatus Nostri anno secundo. — P. P.

Petrus Card. Gasparri m. p.

a Secretis Status.

Paulus Pericoli m. p.

Caneriae. Aplicae. Adiutor a studiis

Expedita die tertia mensis Iulii anno „secundo“.

Alfridus Marini m. p. Plumbator.

Raphael Virili m. p. Protonotarius Apostolicus.

Ludovicus Schüller m. p. Protonot. Aplicus.

P. Manzia m. p. Scriptor Apostolicus.

II.

Pius Episcopus, Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Archiepiscopo Salisburgensi salutem et Apostolicam benedictionem. Hodie Nos Venerabilem Fratrem ANDREAM KARLIN, hactenus Episcopum titularem Themiscyraeum, a vinculo Ecclesiae titulari Themiscyraeae absolventes, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio ad Cathedralem Ecclesiam Lavantinam, pastore destitutam, Apostolica auctoritate transferimus, ipsumque illi in Episcopum praefecimus et pastorem. Fraternalitatem tuam igitur monemus et hortamur in Domino, ut dictum Andream Episcopum, suffraganeum tuum, pro Nostra et Sedis Apostolicae reverentia tui favoris ope prosequaris. Spem igitur fovemus fore ut eum in Fratrem recipias et, zelo motus promovendi Dei gloriam et Ecclesiae bonum, eidem Andreae Episcopo, si quando ipse tuum impleret auxilium, hoc praestare non detrectes, ita ut ipse possit commissum sibi munus in bonum Suae Ecclesiae facilius explere. Ad hoc Tibi auspicem divini favoris Apostolicam impertimur benedictionem. Datum Romae apud Sanctum Pe-

trum anno Domini Millesimo nongentesimo vigesimo tertio, die sexta mensis Iunii, Pontificatus Nostri anno secundo. — P. P. —

Paulus Pericoli m. p.

Cancr. Aplice. Adiutor a studiis.

Alfridus Marini m. p. Plumbator.

Petrus Card. Gasparri m. p.

a Secretis Status.

Raphael Virili m. p. Protonotarius Apostolicus.

Ludovicus Schüller m. p. Protonot. Aplicus.

P. Manzia m. p. Scriptor Apostolicus.

III.

Pius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis Filiis Capitulo Cathedralis Ecclesiae, Clero et Populo civitatis et dioecesis Lavantinae salutem et Apostolicam benedictionem. Hodie Nos Venerabilem Fratrem ANDREAM KARLIN, hactenus Episcopum titularem Themiscyraeum, a vinculo, quo Ecclesiae titulari Themiscyraeae tenebatur absolventes, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio ad Cathedralis Ecclesiam Vestram Lavantinam, pastore destitutam, Apostolica auctoritate, transtulimus ipsumque illi in Episcopum praefecimus et pastorem. Quocirca Vos omnes hortamur et obligatione adstringimus, ut dictum Andream Episcopum, tamquam patrem et pastorem animarum vestrarum devote recipientes et debita honorificentia prosequentes salubribus illius monitis et mandatis debitam praestetis obedientiam, ita ut ipse in vobis devotionis filios et vos in eo patrem benevolum invenisse gaudeatis. Volumus autem et mandamus ut, cura et officio Ordinarii, qui modo dioecesim vestram regit, hae Litterae Nostrae publice perlegantur tum in capitulari conventu, qui prima vice post has Litteras acceptas habebitur, tum in ipsa Ecclesia Cathedrali ab ambone, quum primus advenerit dies festus a populo de praecepto recolendus. Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Domini Millesimo nongentesimo vigesimo tertio die sexta mensis Iunii, Pontificatus Nostri anno secundo.

Petrus Card. Gasparri m. p.

a Secretis Status.

Paulus Pericoli m. p.

Cancr. Aplice. Adiutor a studiis.

Alfridus Marini m. p. Plumbator.

Raphael Virili m. p. Protonotarius Apostolicus.

Ludovicus Schüller m. p. Protonot. Aplicus.

P. Manzia m. p. Scriptor Apostolicus.

32.

Pozdravni pastirski list.

ANDREJ,

po usmiljenju božjem in apostolskega sedeža milosti škof lavantinski, odpošilja vsem častitim duhovnikom in ljubim vernikom svoj prvi blagoslov in pozdrav v Gospodu našem Jezusu Kristusu.

Predragi!

Poteklo je pač že nad petnajst mesecev, odkar se je vil po mariborskih ulicah tako žalosten, pa tudi tako sijajen žalni spreved, da takega mesta morda že davno ni videlo. Spremljali smo k zadnjemu počitku Vašega blagopokojnega, globoko učenega in apostolsko gorečega knezoškofa dr. Mihaela Napotnika. Iz mesta in z dežele se je udeleževalo te žalne slovesnosti toliko vernikov iz vseh stanov, da si tega nisem mogel drugače raztolmačiti, nego z mislijo, da si je nepozabni blagopokojnik v dolgi vrsti skoro triintridesetih let trudapolnega, neumornega delovanja zaslužil pri svojih blagih vernikih toliko ljubezni in spoštovanja. Z bridkimi solzami v očeh je marsikaka pobožna dušica zapustila baziliko Marije, Matere milosti, kjer smo ga v grobnico pod večno lučjo pred velikim oltarjem položili. Med pogrebci sem bil tudi jaz. Takrat bi si pač nikakor ne bil mogel domnevati, da bode moja, v tej škofiji skoro nepoznana osebnost poklicana, da prevzame dedščino za preminulim nadpastirjem lavantinske vladikovine.

In vendar se je to zgodilo. Komaj mesec dni pozneje sem dobil iz Rima od kardinala tajnika konsistorialne kongregacije pismo, v katerem mi naznanja, da je bilo sicer več častitih gospodov naznanjenih rimski stolici, ki bi bili vredni in zmožni, da zasedejo ta starodavni škofijski sedež, vendar pa menijo sv. Oče, da bi bil jaz nekako v prvi vrsti poklican stopiti na to častljivo mesto. Naj se torej izjavim, če to ponudbo sprejemem ali ne. Zatrepetal sem v dnu svoje duše. Ko pa sem se pomiril, sem začel moliti in premišljevali. Po treznem premisleku sem naposled odgovoril v tem smislu, da so mi želje svetega Očeta v Rimu bile in mi bodo vedno povelje in ako me imenujejo za škofa lavantinskega navzlic temu, da sem že prileten, ne odklanjam dela¹.

Stvar se je pač precej časa vlekla, a naposled sem dobil od prevzvišenega apostolskega nuncija v Beogradu pismo sv. Očeta, z dne 6. junija 1923, v katerem me imenujejo za lavantinskega škofa. Ker je ta

¹ Prim. verz III. lekcije Matut. pro festo s. Martini Ep. et Conf.: Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem: fiat voluntas tua.

cerkveni dokument bržčas prvi, ki je bil poslan kate-remukoli izmed lavantinskih škofov, se mi zdi potrebno, da Vam to papeževno pismo dobesečno poslovenjeno izročim. Doslej so namreč solnograški nadškofje, ki so lavantinsko škofijo pred blizo sedemsto

leti ustanovili, imeli pravico, da so vselej, ko se je izpraznila lavantinska škofija, sami izbrali novega škofa, ki ga je potem rimski papež potrdil. Letos je pa sv. Oče Pij XI. sam izvršil imenovanje in ga meni naznačil z nastopnim pismom:

Pij, škof, služabnik služabnikov božjih,

častitljivemu bratu Andreju Karlinu, dosedanjemu naslovnemu škofu Temiširskemu, izvoljenemu za škofa Lavantinskega, pozdrav in apostolski blagoslov!

Od večnega Kneza Pastirjev Naši skromnosti izročena služba vlade, vodstva in uprave vesoljne Cerkve Nam nalaga težavno dolžnost, najvestneje skrbeti za to, da dobijo vse škofije takšne nadpastirje, ki znajo in morejo zveličavno pasti čredo Gospodovo. Ker je torej pod Solnograško nadškofijo spadajoča stolna cerkev Lavantinska, ki jo je naposled vladal škof blaženega spomina Mihael Napotnik, po njegovi smrti tačas brez Pastirja, nameravamo Mi zveličavno poskrbeti, kakor za Lavantinsko škofijo, tako za vernike Gospodove v njej. Zato razrešimo v polnosti apostolske oblasti Tebe, dosedanjega naslovnega škofa Temiširskega, vezi, ki Te je vezala z naslovno cerkvijo Temiširsko, obenem pa Te sporazumno s Svojimi častitljivimi brati kardinali svete Rimske Cerkve z apostolsko veljavo prestavimo k imenovani osiroteli stolni cerkvi Lavantinski ter te postavimo njej za škofa in nadpastirja. S tem popolnoma izročimo Tebi skrb, vlado in upravo iste Lavan-

tinske cerkve v duhovnem in časnem oziru z vsemi pravicami, prednostmi, bremeni in dolžnostmi, ki so združene s to nadpastirsko službo. Hočemo pa, da preden kakorkoli posežeš v vlado in upravo omenjene Lavantinske škofije, položiš vpričo kateregakoli katoliškega škofa, ki si ga izbereš in ki je v milosti in edinosti Apostolskega Sedeža, izpoved katoliške vere in običajno prisego, po obrazcih, kakor so priloženi pričujoči listini, in da te ali njih prepise s svojim ter dotičnega škofa podpisom in pečatom zanesljivo v teku šestih mesecev vrneš papeški pisarni. Škofa, ki si ga boš v to izbral, s tem poverimo in pooblastimo, da v Našem in Rimske Cerkve imenu sprejme predpisano Ti veroizpoved in prisego. Navdaje Nas pa trdna nada in zaupanje, da boš, milostno podpiran po desnici Gospodovi, omenjeno škofijo Lavantinsko s svojo nadpastirsko marljivostjo in plodovito vnemo vladal tako, da bo njej v prid ter v duhovnih in časnih stvareh v srečen napredek.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, v letu Gospodovem 1923, dne 6. meseca junija, v drugem letu Našega papeževanja. — P. P. —

A tudi na prečastiti stolni kapitelj lavantinski in na vernike naše škofije je dospelo od rimske stolice tole pismo, katero hočem tudi v celoti objaviti. Glasi se po slovensko tako le:

Pij, škof, služabnik služabnikov božjih,

ljubljenim sinovom, kapitlju stolne cerkve, duhovščini in ljudstvu prestolnega mesta in škofije Lavantinske pozdrav in apostolski blagoslov!

Danes smo Mi razrešili častitljivega brata Andreja Karlina, dosedanjega naslovnega škofa Temiširskega, vezi, ki ga je vezala z naslovno cerkvijo Temiširsko. Obenem smo ga sporazumno s Svojimi častitljivimi brati, kardinali svete Rimske Cerkve, z apostolsko oblastjo prestavili k Vaši osiroteli stolni cerkvi Lavantinski ter smo ji njega postavili za škofa in nadpastirja.

Zatorej Vas vse opominjamo in obvežemo, da imenovanega škofa Andreja kot očeta in Pastirja svojih duš spoštljivo sprejmete, mu izkazujete dostojno čast ter z dolžno pokorščino izpolnujete njegove zveličavne opomine in ukaze, tako, da se boste veselili, on, ker je našel v Vas poslušne otroke, Vi pa, ker ste našli v njem dobrohotnega očeta. Hočemo pa in zapovemo, da naj bo po skrbi

in odredbi sedanjega voditelja Vaše škofije to Naše pismo očitno prebrano, kakor v kapiteljski seji, ki se bo vršila prvikrat po

Dano v Rimu pri sv. Petru, v letu Gospodovem 1923, dne 6. meseca junija, v drugem letu Našega papeževanja. — P. P. —

Na podlagi teh cerkvenih dokumentov Vam, dragi gospodje duhovniki in preljubi verniki lavantinske vladikovine, pošiljam svoj prvi nadpastirski in pozdravni list. Sprejmite ga s prav tako ljubeznijo, s kakršno Vam ga pošiljam!

Kot tujec in skoro nepoznan prihajam v Vašo sredo. Zato se Vam moram najprej predstaviti in povedati, odkod sem in kaj hočem med Vami. Poslušajte!

Rodil sem se dne 15. novembra 1857. leta v Stari Loki št. 39 na Kranjskem kot najmlajši sin številne kmetske družine. Bilo nas je osem, trije bratje in pet sester. Ker sta moja dva starejša brata odšla v šolo — eden je kasneje postal župnik, drugi pa gimnazijski profesor — sem bil jaz že vnaprej določen v bodočo pomoč svojemu očetu in pa za gospodarja na domu. Previdnost božja pa je drugače ukrenila. Ko sem bil še v ljudski šoli, so me tuintam zahtevali za kako domače delo. Ali bodisi, da sem bil še tako slaboten, bodisi da me res ni veselilo kmetско delo, prosil in moledoval sem, naj me pošljejo za bratoma v Ljubljano v šolo. Naposled se je oče vendarle vdal, bržčas na prošnjo materino. Tu pa moram pred vsem svetom sedaj, ko mirno in trezno gledam nazaj v svojo mladost, priznati nekaj, kar se mi zdi posebno značilno za razvoj vsega mojega življenja. Trdno sem namreč prepričan, da se imam za Bogom zlasti svoji materi in očetu zahvaliti, da sem to, kar sem. Bila sta oba izredno dobra, poštena, pravična, globokoverna in pobožna. Prepričan sem, da mi je njuna pobožna, goreča in stanovitna molitev izmolila in izprosila duhovski stan in tisto zadovoljnost, ki me je spremljala skozi življenje do današnjega dne. Gladko sem šel po šolah iz razreda v razred, stopil v bogoslovno semenišče in dne 8. avgusta 1880 sem na veliko veselje svojih staršev, bratov in sester še ne triindvajsetleten pel novo mašo v domači župni cerkvi. Potem so me poslali predstojniki za kaplana v Smlednik, Šenčur pri Kranju in k Sv. Jakobu v Ljubljano. Tudi v Rimu sem bil dve leti, da se izpopolnim v bogoslovnih naukih. Potem sem služil osem let na ljubljanski gimnaziji kot katehet in v začetku leta 1900 sem postal kanonik pri ljubljanski stolnici. Kot tak sem tudi pet let vodil deško semenišče „Alojzišče“ v Ljubljani. In ko se je izpraznila sosedna tržaška škofija v začetku leta 1910, sem bil zanjo imenovan dne 21. decembra istega leta in od sv. Očeta Pija X. potrjen dne 6. februarja 1911, 19. marca pa v Trstu v starodavni cerkvi sv. Žusta posvečen v škofa. Kako mi je bilo tam, tega Vam na kratko ne morem povedati. Najlože bi to izrazil z besedami kraljevega pevca: Labor et dolor — delo in

prejemu te listine, tako v stolni cerkvi razleco, ko se bo obhajal prvi zapovedani praznik.

Gospodovem 1923, dne 6. meseca junija, v

bridkost. In res! Bilo je mnogo dela, mnogo skrbi, mnogo trpljenja, mnogo bridkosti. V škofiji so bile štiri narodnosti: Slovenci, Hrvatje, Italijani in Nemci. Težko je bilo vse zadovoljiti. Ali bodi Bogu hvala! šlo je, tako da sem dostikrat poln hvaležnosti klical v svojem srcu s kraljevim pevcem: Usmiljenje Gospodovo bom prepeval na vekomaj! (Ps. 88, 2). Tudi še, ko se je razširila svetovna vojna v obližje Trsta in smo po dnevu in po noči poslušali grom topov in smo bili v nevarnosti pred sovražnimi zrakoplovi, nisem klonil glave. Tolažil in bodril sem duhovnike in vernike, kolikor sem mogel. In čas je mineval. Celó ko mi je 31. avgusta 1917 ob pol eni uri ponoči z višave treščila bomba v hišo in jo znatno poškodovala, me ni strah niti skrb za bodočnost kdovekaj potrla. Globoko pa sem takrat čutil resnico besed psalmistovih: Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je vstvaril nebo in zemljo! (Ps. 123, 8). Blagor mu, kdor ima ob takih trenutkih trdno, živo vero pa neomajno zaupanje v Boga! Edino to človeka ohrani ravnodušnega, dočim sicer ljudje ob takih prilikah strepetajo in večkrat pridejo celo ob pamet.

Tako je šlo naprej v vojski do konca: lakota in draginja, pomanjkanje in negotovost je tlačila ljudstvo vse vprek in tudi mene. Ob razsulu pa se je okrenilo še na slabše. Trst in Istro je zasedla italijanska armada in potem se je začelo preganjanje naših ljudi. Borba je šla tudi proti škofu, ne zato, kakor da bi bil kaj zagrešil, edina moja napaka pri Italijanih je bila ta, da sem bil sin slovenske matere in tega nisem nikdar tajil.

Polagoma se je sovražnost proti meni nekoliko pomirila. Vztrajal sem še celo leto v teh negotovih razmerah. Kar mi pride sredi novembra 1919 od svetega Očeta pismo, v katerem mi naznanjajo, da se jim zdi najprimernejše, ako se tržaški škofiji odrečem, ker pri obstoječih razmerah ni upanja, da bi se kmalu kaj zboljšalo, jaz pa sem naravnost v smrtni nevarnosti vzpričo podivjanih tolp, ki po mestu požigajo in preganjajo z ognjem in mečem njim ne ljube osebnosti. Takoj sem ubogal; odrekel sem se škofiji in dne 4. decembra 1919 sem se odpeljal iz Trsta proti Ljubljani. Tam me je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič gostoljubno sprejel in me namenil za rektorja v zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Nad tri leta in pol sem tođ pomagal vzgajati naše nade polne mladeniče, da bi bili v svojem bodočem poklicu poštene in značajni katoličani.

Sedaj, preljubi verniki, pa sem od svetega Očeta k Vam poslan, da kot dobri pastir varujem in vodim svoje ovčice: varujem naj jih večnega pogubljenja, vodim pa v večno življenje. Razgrnil sem pred Vami svoje dosedanje življenje. A sedaj mi je prva prilika in dolžnost, da Vas vse in vsakega posebej iskreno pozdravim. Bog mi je priča, kako rad bi pohitel od vasi do vasi, od sela do sela, od cerkve do cerkve in Vas pozdravljal in blagoslavljal z besedo sv. Pavla, apostola sveta in učitelja narodov: „Milost Vam bodi in mir od Boga, Očeta našega, in Gospoda Jezusa Kristusa“. (Rim. 1, 7). Milost Vam bodi za večno življenje in mir za časni blagor! Obojega tako potrebujemo kakor vsakdanjega kruha. Toda česar ne morem storiti naenkrat, se bo zgodilo polagoma. Obiskaval Vas bom s tisto gorečnostjo, ki jo ima dobri pastir, ki je vedno v strahu, da mu volk ne ugrabi te ali one ovčice.

V prvi vrsti pa moram v današnjem listu pozdraviti našo častito duhovščino. Pred vsem prečastiti stolni kapitelj, ki mi je po cerkvenem zakoniku pridodeljen v pomoč, da mi svetuje in pomaga vladati škofijo. (C. I. C. can 391 § 1.) S prečastitimi gospodi kanoniki se hočemo posvetovati o vseh važnih zadevah tudi zato, ker lavantinsko vladikovino še malo poznam. Oni mi bodo desna roka, da o pravem času vse tako uredim, kakor je najbolje za Vaš dušni in telesni blagor, za Vaše časno in večno življenje. — Nadalje pozdravljam vse naše duhovske dostojanstvenike po škofiji: mil. g. prošta ptujskega, preč. g. naddiakona konjiškega in rad bi iskreno pozdravil tudi novega opata celjskega. A ni še izvoljen. — Potem pozdravljam vse gospode dekane, ki so po cerkvenih predpisih kakor bistre oči svojega nadpastirja in mu pomagajo, da spozna in ugleda, kar je lepega, blagega in dobrega po mestu in deželi in da opozarjajo škofa, ako bi se po noči prikradel sovražen človek in ljuliko zasejal mej pšenico. — Pozdravljam vse gospode profesorje bogoslovja, ki mladim kandidatom duhovskega stanú pot utirajo v vinograd Gospodov. Iskreno želim, da bi vzgojili mnogo vrlih domačih sinov v čednosti in vednosti za duhovsko službo. Dela je veliko, a delavcev je malo. — Nato pozdravljam vse častite gospode župnike. Poklicani so, da prenašajo težo in vročino dneva v vinogradu Gospodovem in svoje duhovne pomočnike, ki jih hkrati očetovsko pozdravljam, v dušno pastirsko delovanje s svojim zgledom in z besedo prijateljsko uvajajo in v dobrem utrjujejo. — Pozdravljam nadalje Vas častite gospode katehete, ki na srednjih, meščanskih, trgovskih, obrtnih in ljudskih šolah učite verske resnice in jih branite pred sovražnimi napadi, pred nasprotniki jih pa zagovarjate; poleg tega pa učite lepe čednosti, ki naj jih mladina v življenju udejstvuje. Vzvišen je Vaš poklic, ali težaven. Zato v težavah potrpite in vztrajajte, brez Vašega pouka bi se kraljestvo božje ne moglo med nami širiti in bi hiraló in umiralo.

— Pozdravljam prav prisrčno vse naše častite redovnike, ki so nam redna in izredna pomoč v dušnem pastirstvu in nam s hrepenenjem po popolnosti dajejo dober zgled in nas utrjujejo v krepostih. — Pozdravljam pa tudi vse častite redovnice, ki so posebna gredica Gospodovega vinograda in s svojimi molitvami, a prav tako tudi s svojim delovanjem, bodisi na šolskem polju, bodisi pri bolniški postelji ali v drugih dobrodelnih napravah krščansko ljubezen do bližnjega vrše in solze bridkosti in boleti otirajo. — Pozdravljam nadalje tudi vsa cerkvena društva in bratovščine: tretji red sv. Frančiška, Marijine kongregacije za dekleta in mladeniče, za žene in moške, vsa društva, ki delujejo za krščansko dobrodelnost, posebno še razna društva za zidanje novih cerkva in želim, da bi se vse te organizacije pod spretnim vodstvom naših duhovnikov in redovnikov vedno lepše razvijale in širile ter donašale mnogo blagoslova božjega za čas in večnost. — Pozdravljam še posebe naše Orle, ki so današnji čas tako potrebno društvo, da nam ohranijo naše vrle mladeniče zdrave na duši in telesu, navdušene za vse, kar je dobro, lepo in pravo, zlasti pa zavzete za krepost in čednost, kar tako lepo pristojta mlademu junaku. — Pozdravljam naposled Vas vse, preljubi verniki lavantinske vladikovine. Sprejemam Vas vse, moške in ženske, starce in otroke, mladeniče in deklice v svoje očetovsko srce. Ne želim nič drugega, nego, da bi mogel vsakemu izmed Vas kaj dobrega storiti. Pozno stopam v vinograd Gospodov Vaše škofije, po svetem evangelju ob enajsti uri. In vendar bi tudi jaz rad zaslužil tisti dinar, ki ga je Gospod dodelil delavcem, ki so v pozni uri šli k njemu na delo. In vendar bi tudi jaz želel, da bi o meni veljale vsaj deloma besede, ki jih v apostoljskem Dejanju (10, 38) obrača sv. Peter na Zveličarja rekoč: *Pertransiit benefaciendo*: Koder je hodil, povsod je dobrote izkazoval.

* * *

Toda čas je, da izpregovorim katero tudi o svojih dolžnostih. Čemu sem k Vam poslan? — Predragi verniki! Škofje so nasledniki apostolov. O njih velja torej prav to, kar je sv. Pavel povedal o apostolih: Tako naj nas smatra človek kot služabnike Kristusove in delivce skrivnosti božjih (I. Kor. 4, 1). In Zveličar pravi: Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz Vas pošiljam (Jan. 20, 21). Dolžnost apostolov je torej bila, nadaljevati delo Kristusovo. Delo Kristusovo je delo milosti in resnice (Jan. 1, 14). Resnico in sicer božjo resnico moramo učiti na povelje Gospodovo: Pojdite in učite vse narode (Mat. 28, 19)! Besedo božjo moramo oznanovati, tisto besedo, ki ne preide, ako bi tudi nebo in zemlja prešla (Mat. 24); tisto besedo, ki jo je Kristus zapustil Cerkvi, da jo hrani neoskrunjeno, neizpremenjeno, kakor je prišla iz božjih ust, zato da Cerkve ostane do konca sveta steber in temelj resnice.

To besedo resnice Vam bom oznanjeval sam, pa tudi po ustih naših duhovnikov, ki so že in še bodo k Vam poslani. Kar je nasvetoval sveti apostol Pavel svojemu učencu Timoteju: Oznanjuj besedo, ne odnehaj o priliki in nepriliki; prepričuj, kaznuj, opominjaj z vso potrpežljivostjo in s poučevanjem (II. Tim. 4, 2); — vse to je tudi naša naloga. In vršili jo bomo tudi mi duhovniki pred Vami, pa naj se tudi hudobni svet nad tem zgraža, naj se nam tudi roga, naj ima naše oznanjevanje svet tudi za nespamet ali pohujšanje (I. Kor. 1, 18). Da, tem bolj bomo govorili in tem gorečnejše oznanjevali besedo božjo, čim več nasprotnikov bo nastopalo proti nam. Mi smo služabniki Kristusovi in za svojim nebeškim Učenikom bomo hodili, po Njegovem zgledu poučevali in če bi bilo zato treba tudi trpeti, zakaj Jezusov nauk je resnica in za resnico trpeti ni sramota ampak čast in zasluženje. Zatorej Vas (že danes, ljubi moji, prosim: prihajajte radi k pridigi, poslušajte tudi popoldne krščanski nauk, da ne oslabite v resnici, da Vas zapeljivci sveta ne vjamejo v svoje mreže.

Ne zamerite pa našim duhovnikom, ako Vam prav o tistih resnicah najživahneje pridigujejo, o katerih se zdi, da so verniki zadnji čas najbolj nanje pozabili. Ne čudite se, ako nastopajo v svojih govorih proti tistim pregreham, ki so najbolj razširjene med ljudstvom. Predragi! Gospodar ima pri hiši psa za čuvaja, da mu naznanja sovražnika, ki se je priklatil na tihem da mu opleni hlev. Mi vsi — škof in njegovi duhovniki — pa bi bili po besedi proroka Izaije (56, 10) mutasti psi, ki ne lajajo, ako bi pustili brez ugovora, da se razpasejo ognjene strasti med ljudstvom in da krivi preroki v ovčjih oblačilih mamijo vernike z nauki, ki nasprotujejo svetemu evāngelju.

Omeniti pa mi je ob tej priliki tudi še drugo dedščino, ki smo jo sprejeli od Gospoda Jezusa. On je namreč tudi otroke zbiral okrog sebe in apostolom, ki so to branili, zaklical: Pustite male k meni priti, zakaj takih je nebeško kraljestvo (Mark. 10, 14). Po Njegovem zgledu se je pa tudi Cerkev polastila malčkov in jih poučevala in vzgojevala po šolah. Cerkev se je vedno zavedala, da je to njena stroga dolžnost, v kolikor starši sami tega ne morejo ali ne znajo. Dandanes, žal, tudi proti verskemu pouku otrok vstajajo nasprotniki, ki bi radi duhovnika iz šole popolnoma odstranili. Ne bom danes povdarjal posledic, ki bi vsled tega nastale v družinah, ako bi deca ne imela pouka v verskih resnicah. Pač pa Vam že danes odkrito povem, da je tak naskok na verski pouk v šolah kruto kršenje pravic Cerkve in krščanskih staršev. Proti takemu početju, naj prihaja od koderkoli, bomo cerkveni predstojniki v zvezi s starši in vsemi dobromislečimi kristjani odločno nastopili, pomljudi jasnih besed našega prvega vzgojnika in Vam vsem nepozabnega škofa Antona Martina Slomška, ki

je l. 1850. brez strahu zapisal te pomenljive besede: Šola pa, če prava ni, je boljše, da je ni.

Delo Jezusa Kristusa pa je tudi delo milosti. On je človeštvo z nebeškim Očetom spravil in sprijaznil in nam zaslužil moč in pomoč, da moremo po veri živeti in sicer trezno, pravično in bogaboječe (Tit. 2, 12). A kdo naj deli posām nim ljudem s Kristusovo dragoceno krvjo pridobljeno milost? Nihče drug nego apostoli in njih nasledniki. Z besedami: To storite v moj spomin so dobili od Jezusa Kristusa pri zadnji večerji oblast, presveto daritev na križu nadaljevati na nekrvavi način. Prav tako so dobili od Jezusa oblast deliti svete zakramente, v katerih se človek v nadnaravnem življenju v Kristusu prerodi in prenovi, utrdi in poživi. In če si posvečujočo milost božjo po grehu izgubil, si jo v svetih zakramentih zopet pridobiš; s kratka: v vseh dobah našega življenja nas sveti zakramenti posvečujejo. Kakor nekdaš apostol, tako tudi škofje kličejo svojim vernikom: Bog je v Kristusu svet s seboj spravil, jim njih grehov ni pripisal in nam je izročil oznanilo sprave (II. Kor. 5, 19).

To izročilo Kristusovo pa hočem in želim, kolikor mi bo to le mogoče, med Vami zvesto izvrševati. Služabnik božje milosti med Vami hočem biti s pomočjo Zveličarjevo. V prvi vrsti bom opravljal vsak dan najsvetejšo daritev nove zaveze, kolikor in dokler mi bo to mogoče. Pa tudi naši duhovniki bodo to daritev vršili, da se bodo zakladi milosti božje razlivali dan na dan po Vaših mestih in selih, po Vaših dušah in srcih in Vas vedno bolj usposabljali in utrjevali v pravičnem in poštenem krščanskem življenju. Stopimo torej z zaupanjem k sedežu milosti, da usmiljenje dosežemo in milost najdemo ob času potrebne pomoči (Hebr. 4, 16).

S polnostjo duhovništva obdarjen, hočem deliti vse svete zakramente in skrbeti za to, da jih bodo naši duhovniki zvesto in goreče delili. To namreč je volja božja, naše posvečenje (I. Sol. 4, 3). Jaz sam pa bom prihajal vsako leto ob določenem času na nekaj krajev prostrane škofije ter bom z veseljem delil Vašim otročičem zakrament sv. birme, da bodo potrjeni v sv. Duhu sprejeli Njegove darove in se usposobili, da ohranijo vero v Kristusa Jezusa in jo bodo, če treba, tudi branili proti vsem sovražnim napadom. Z največjim veseljem pa bom tudi vsako leto delil Vašim sinovom, ko se bodo lepo pripravili, zakrament sv. mašniškega posvečenja, da nam po milosti božji ne bo nikdar manjkalo dobrih duhovnikov.

To so, prelubi verniki, težke in imenitne naloge, ki jih sprejme škof na ramena, kadar vstopi v svojo škofijo. In Bog mi je priča, da se teže svojega poklica živo zavedam. Zavedam pa se tudi besede Kristusove, ki jo je izgovoril apostolom, rekoč: Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz Vas pošiljam (Jan. 20, 21). Zato tudi apostol Pavel z neko

posebno stanovsko samozavestjo piše Korinčanom: Pro Christo legatione fungimur: Poslanci Kristusovi smo, kakor da bi Bog opominjal po nas. Prosimo namesto Kristusa: Spravite se z Bogom! (II. Kor. 8, 20).

Poslanci Kristusovi smo. Zato pa moramo tudi po njegovem zgledu živeti. In kaj je bilo Kristusovo glavno opravilo? Čujte: molil je, delal je, trpel je. Prav taka je tudi naloga katoliškega škofa. Poslanec Kristusov sem, po Njegovih stopinjah bom hodil do zadnjega zdihljaja.

Prvič moram moliti; to je moja prva in najvažnejša dolžnost. Noben dan naj ne preide, da bi se ne bil prej za Vas vse h Kristusu zatekel in se poleg tega mnogo posamnikov zlasti pri daritvi sv. maše še posebe ne spominjal. Kakor je Zveličar molil za Petra, tako hočem tudi jaz moliti, da ne omahne Vaša vera (Luk. 22, 32); kakor je po zadnji večerji molil za vse svoje apostole in tudi za vse, ki bodo po njih besedi verovali, da bodo sveto živeli, tako bom tudi jaz pogosto za Vas molil prav z besedami našega velikega duhovnika Jezusa Kristusa, ki je molil: Prosim Te, Oče, za te, ki si mi jih dal, zakaj Tvoji so. Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu; prosim Te, da jih hudega varuješ; posveti jih v resnici; Tvoja beseda je resnica! (Jan. 17). In kakor je Zveličar na križu Svojega ljubljenca med učenci, Janeza Svoji materi izročil z besedami: Žena, glej tvoj sin! (Jan. 19.) tako bom tudi jaz tej mogočni Materi božji in naši izročal vse svoje vernike in klical: Glej, svoje sinove! Glej, svoje hčere! Oh, obrni v nas svoje premile oči in po tem revnem življenju pokaži nam Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa! —

Predragi! Tisti dan, ko sem dobil iz Rima poziv, naj se napotim v lavantinsko škofijo, sem pohitel v domačo kapelo in Vas vse izročil v mogočno varstvo Marijino, ki je kraljica miru. Oh, koliko nezgod in nesreč in bridkosti in solzá nam je prinesla ta nesrečna svetovna vojna! Več let je že minulo, odkar so vojaki utaknili meč v nožnice, a še nikjer se ne kažejo sledovi tistega miru, po katerem tako željno hrepenimo. Državniki se zbirajo na shodih in zborih in čim več jih je, tem manj, se zdi, je zagotovljen svetovni mir. Tako nam nehoté prihaja v spomin beseda psalmistova (126, 1): Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo zidarji. Zato pa se tem zaupneje obračajmo pogosto k nebeški kraljici, da bo ona naša srednica pri Kristusu Jezusu, da umiri svetovne valove, da nam Marija izprosi mir, ki ga svet ne more dati: mir z Bogom, mir z bližnjim in mir vesti vsem, ki so svete volje. Regina pacis, ora pro nobis! Kraljica miru, prosi za nas!

Gospod Jezus pa je tudi delal. Delati moram — pravi svojim apostolom (Jan. 9, 4.) — dela tistega, ki me je poslal, dokler je dan; pride noč, ko nihče ne more delati. Prav tako mora tudi namestnik Jezusa Kristusa, Njegov apostol, neprestano delati. — Delaj kakor dober vojščak Kristusov! (II. Tim. 2, 3). Tako lepo uči apostol narodov svojega učenca Timoteja. S temi besedami je označeno tudi škofovo delovanje. A tudi izkušnja me uči, da brez pridnosti ne uspevajo naše naloge. Je pač tako, kakor pogosto v življenju: len gospodar in pa malopridni posli in na vseh voglih hiše se kaže nerednost in revščina. Zatorej, kar mi je Gospod izročil, to bom varoval, gojil, hranil, poživiljal in krepil v potu svojega obraza. Le po trdem, vztrajnem delu nas čaka blagodejen počitek in ljubi mir. V potrpežljivosti boste rešili svoje duše (Luk. 21, 19).

Naposled je Jezus tudi trpel, trpel od betlehemskih jaslí do križa na Kalvariji. To dedščino je zapustil tudi svojim učencem. Kristus je za nas trpel — pravi sv. Peter (I. Pet. 2, 21), in nam zgled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah. Učenec pa ni nad svojega učitelja. — Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil? vprašuje Jezus svoja apostola, Cahejeva sinova (Mat. 20). In odgovorita mu: Moreva. To vprašanje pa se pojavlja samo po sebi pri vsakem duhovniku, predno postane škof. In če je pravega duha, bo odgovoril: Gospod, po Tvoji milosti in pomoči sem pripravljen piti grenki kelih trpljenja in bridkosti, ki mi ga je Tvoja previdnost odmerila. Preljubi! Predno sem bil posvečen v škofa, sem si izvolil kot geslo svojega življenja in delovanja pomenljive besede: In Te, Domine, speravi: V Tebe — Gospod — zaupam. In povem Vam, v teh dvanajstih letih, odkar nosim na prsih zlati križ in na roki dragocen prstan, me je zadelo mnogo težkih, bridkih dni, mnogo viharjev, notranjih in zunanjih, a nikdar nisem izgubil zaupanja v Boga. Prišlo je, a tudi minulo. Hvala, tisočera hvala Gospodu našemu Jezusu Kristusu zato, da je obljubil svojim apostolom in njih naslednikom: Glejte, jaz ostanem z Vami vse dni do konca sveta (Mat. 28, 20). Pa naj bi me posebej zadelo še kaj hujšega, z istim neomajnim zaupanjem bom klical: V Tebe, Gospod zaupam in ne bom se varal na vekomaj (Ps. 70, 1).

Z molitvijo torej, z delom in trpljenjem upam in želim doseči namen, ki mi ga je Previdnost božja odmenila v lavantinski vladikovini. S tem načrtom v srcu in na ustnicah se Vam, častiti duhovniki in dragi verniki, danes bližam. Vaš sem in Vaš hočem poslej ostati. Vam v korist izročam svoje dušne in telesne moči, Vam poklanjam vse nadaljnje dni svojega življenja. Kristusov in Vaš ostanem do zadnjega izdihljaja, med Vami želim imeti svoje zadnje počivališče. O, da bi se tudi nad nami Lavantinci zvršila beseda aposto-

lova: Vse je Vaše, Vi pa ste Kristusovi, Kristus pa božji (I. Kor. 3, 33)!

In sedaj, ko sem Vam razložil, kdo sem, odkod in zakaj prihajam, Vas prosim, sprejmite me kot svojega pravega nadpastirja, kot naslednika apostolov, kateremu še vedno veljajo besede Kristusove: Kdor Vas sprejme, mene sprejme (Mat. 10, 40). V Kristusovem imenu trkam na Vaša srca, da se odpró, ne meni, ampak Jezusu, ki jih želi vzeti v svojo posest. V njegovem imenu poslušajte in spolnajte, kar Vam bom govoril, in spoštujte me kot služabnika Kristusovega in delivca božjih skrivnosti. Ne prosim pa samo zase, ampak za vse, ki bodo v mojem imenu k Vam poslani, ki bodo v mojem imenu med Vami delovali. Ne zaničujte nikogar! Oh, bridko čutim, koliko so zadnja leta duhovniki morali prestat po nedolžnem zaničevanju, zasramovanju, obrekovanju in raznih krivičnih sumničenj. Preljubi! Nismo brez hib, nismo brez slabosti, to radi priznamo; taki pa niti od daleč nismo, kakršne nas strupeni sovražniki slikajo. A vendar smo pripravljeni vse klevete in nagnusna podtikanja pretrpeti, saj je naš Gospod rekel: Kakor so mene zaničevali, tako tudi Vas (Jan. 15, 20). Ali na neko drugo stvar Vas že moram danes opozoriti. Namen naših sovražnikov ne gre v prvi vrsti na to, da bi nas jezili ali dražili. Njihov namen je očitno ta, da bi ljudstvo, ki nam zaupa, nas rado posluša, od nas odtegnili, da bi se potem zgodilo, kar napoveduje Kristus svojim učencem: Udaril bom pastirja in razkropila se bode čreda (Mat. 26, 31). To hočejo, da bi naše dobro ljudstvo ostalo brez voditeljev brez svetovalcev, brez vsake zaslombe samo sebi prepuščeno. Preljubi! Bog nas varuj take zablode; gorjé našemu ljudstvu, če bi kdaj tako daleč zašlo! Na prodaj bo vsakemu sleparju, izgubilo bo svoje poštenje, svojo posest, svojo svobodo in zapadlo bo kruti sužnosti izkoriščevalcev in mogočnežev. Zato Vas pravočasno opominjam, bodite zvesti in vdani svojim duhovnikom, ki delajo v Vaš večni in časni blagor. Opominjam Vas prav z besedo sv. Pavla, ki v listu do Korinčanov

svojega učenca in škofa Timoteja vernikom takole priporoča: Glejte, da bo brez strahu pri Vas; delo Gospodovo namreč opravlja, kakor tudi jaz (I. Kor. 16, 10). Ne zabite pa tudi besede Gospodove do apostolov: Kdor Vas zaničuje, mene zaničuje, kdor pa mene zaničuje, zaničuje tega, ki me je poslal. (Luk. 10, 16).

Pa še nekaj bi Vas rad poprosil: Predragi moji verniki, molite zame! Glejte, dolžnost mi je, sveta dolžnost, da prostrani vinograd lavantinske škofije, ki se bo v bližnji bodočnosti skoro gotovo še povečal, zasajam in polivam. Toda apostol pravi, da ne tisti, ki sadi, je kaj, ne tisti, ki poliva, marveč Bog, ki rast daje (I. Kor. 3). Bog pa zahteva, da ga za razne darove prosimo. Prosite ga torej, da bo blagoslovil moje delo, da bo rastlo v miru, cvetelo v radosti in donášalo dobrih in najboljših sadov v blagor in zveličanje vaših neumrljivih duš. Prosite ga, da bi mnogo dobrih delavcev poslal v svoj vinograd. Dela je veliko, delavcev pa malo. Prosite ga za sveto katoliško Cerkev, da bi se bolj in bolj raztezala širom sveta in svoje člane vedno bolj utrjevala v čednosti in bogaboječnosti. Prosite zlasti za svetega Očeta Pija XI., da bi se mu skoro posrečilo mir napraviti med narodi in državami in človeštvo bolj in bolj zbližati v mejsebojni ljubezni in spravljivosti.

Sedaj pa, ko sem Vam izgovoril svoje pozdravne besede, v duhu dvignem roké in oči proti Bogu vse-mogočnemu, Vas priporočim presvetemu božjemu Srcu Jezusovemu in priprošnji preblazene Device Marije, Matere milosti božje, škofijskemu zavetniku križanemu apostolu Andreju ter Vam prvikrat podelim iz dna očetovskega srca nadpastirski blagoslov. Blagoslov Boga Očeta in Sina in svetega Duha naj pride nad Vas in ostani vedno z Vami!

Bog miru pa bodi z Vami vsemi! Amen. (Rim. 15, 33).

Dano v Mariboru, dne 18. julija 1923.

† Andrej
škof.

Opomba. Predstoječi pozdravni pastirski list naj čč. gg. dušni pastirji preberejo vernikom raz leco X. in, če bo treba, XI. nedeljo po binkoštih, ali 29. julija, oziroma 5. avgusta 1923.

Kn. šk. Lavantinski ordinariat v Mariboru,

dne 23. julija 1923.